



## תנ"ך

### הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28x2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(8x3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8x1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע להבנה ולניתוח	—	(4x3)	—	12 נקודות
					—	סך הכול
					—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.  
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

**בהצלחה!**

## השאלות

## פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).  
(לכל שאלה — 28 נקודות).

1. קרא מלכים א, י"ט, 9-21.

וַיבֹא־שָׁם אֶל־הַמְעַרָה וַיִּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־  
 ה' אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־לְךָ פֶּה אֵלֵיהֶוּ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָא אֶת־  
 לְה' ו אֵלֵהִי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־  
 מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי  
 וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר עַא וְעַמְדַת בַּהַר לִפְנֵי  
 ה' וְהִנֵּה ה' עָבַר וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מִפְּרֻק הַרִים וּמִשֶּׁבֶר  
 סַלְעִים לִפְנֵי ה' לֹא בְרוּחַ ה' וְאַחַר הַרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ  
 ה': וְאַחַר הַרְעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ ה' וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל  
 דְּמָמָה דָּקָה: וַיְהִי ו כְּשָׁמַע אֵלֵיהֶו וַיִּלֵּט פָּנָיו בְּאֹדְרָתוֹ  
 וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְעַרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִה־לְךָ  
 פֶּה אֵלֵיהֶו: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָא אֶת־י לְה' ו אֵלֵהִי צְבָאוֹת  
 כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־  
 נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי  
 לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו לֶךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ  
 מִדְּבַרָה דְּמִשְׁק וּבָאֵת וּמִשַּׁחַת אֶת־חֲזוֹאֵל לְמֶלֶךְ עַל־אֲרָם:  
 וְאֵת יְהוּא בֶן־נִמְשִׁי תִמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע  
 בֶּן־שָׁפְטַי מֵאֵבֶל מְחֹלָה תִמְשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ: וְהִיָּה הַנְּמַלֵּט  
 מִחֶרֶב חֲזוֹאֵל יִמִּית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יִמִּית אֱלִישָׁע:  
 וְהַשְּׂאֲרֵתִי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל־הַבְּרָפִים אֲשֶׁר לֹא־  
 כָּרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁקָ לוֹ: וַיִּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצֵא  
 אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפְטַי וְהוּא חָדָשׁ שְׁנַיִם־עֶשֶׂר צַמְדִים לִפְנָיו  
 וְהוּא בְּשָׁנִים הַעֲשָׂר וַיַּעֲבֹד אֵלֵיהֶו אֵלָיו וַיִּשְׁלַךְ אֹדְרָתוֹ אֵלָיו:  
 וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבֶּקֶר וַיִּרְדֵּן אַחֲרָי אֵלֵיהֶו וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה־נָּא לְאָבִי  
 וְלְאִמִּי וְאֶלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ שׁוּב כִּי מִה־עֲשִׂיתִי לְךָ:  
 וַיֵּשֶׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד הַבֶּקֶר וַיִּזְבַּחְהוּ וּבְכָלִי הַבֶּקֶר  
 בַּשֶּׁלֶם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעַם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקֶּם וַיִּלֶךְ אַחֲרָי אֵלֵיהֶו  
 וַיִּשְׂרַתְהוּ:

ענה על סעיף א – **חובה**.

**א. (1)** קרא פסוקים 15-21 שלפניך.

מה הן שלוש המשימות שהטיל ה' על אליהו, ואיזו משימה מן המשימות שהוטלו עליו הוא ביצע על פי

פסוקים אלה? (8 נקודות)

**(2)** מהו המעשה הסמלי שעשה אליהו בעת ביצוע המשימה? הסבר את דבריך. (4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

**ב. (1)** קרא פסוקים 9-18 שלפניך.

על פי פירוש חז"ל, אלוהים אמר לאליהו:

אִי אֶפְשִׁי [אין רצוני] בַּנְּבוּאָתְךָ (מכילתא, פרשת בא, א).

צטט מן הקטע **ממלכים א**, י"ט שלפניך את דברי ה' שחז"ל מסתמכים עליהם בפירושים. הסבר את תשובתך.

(4 נקודות)

**(2)** קרא פסוקים 9-14 שלפניך.

על פי פסוקים אלה, הסבר מדוע ה' אינו רוצה שאליהו ימשיך בתפקיד הנביא. (4 נקודות)

**ג. קרא פסוק 14 ופסוקים 17-18 שלפניך.**

**(1)** על פי הנאמר בפסוק 17, יש הטוענים שה' מסכים עם דבריו של אליהו בפסוק 14.

הסבר טענה זו על פי הפסוקים. (4 נקודות)

**(2)** על פי פסוק 18, האם ה' מסכים עם הטענות של אליהו כלפי העם או מסתייג מהן? נמק את תשובתך על פי

הפסוקים. (4 נקודות)

**ד. קרא פסוקים 20-21 שלפניך.**

**(1)** על פי פסוק 20, ההתנהגות של אלישע מעידה על התלהבותו מן התפקיד שיועד לו. הסבר קביעה זו,

ובסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

**(2)** על פי פסוק 21, האם פחתה ההתלהבות של אלישע מן התפקיד? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(4 נקודות)

יט ויאמר אליהם רבשקה  
 אמרו-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך-אשור מה  
 כ הבטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה  
 כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה  
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצון הזה על-מצרים  
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה כן פרעה מלך-  
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'  
 אלהינו בטחנו הלווא-הוא אשר הסיד חזקיהו את-במתיו  
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה  
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך  
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים  
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים  
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי  
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה  
 כו על-הארץ הזאת והשחיתה: ויאמר אליקים בן-חלקיהו  
 ושבנה ויואח אל-רבשקה דבר-נא אל-עבדיך ארמית כי  
 שמעים אנחנו ואל-תדבר עמנו יהודית באזני העם אשר  
 כז על-החמה: ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך ואלניך שלחני  
 אדני לדבר את-הדברים האלה הלא על-האנשים הישבים  
 על-החמה לאכל את-חריהם ולשתות את-שיניהם עמכם:  
 כח ויעמד רבשקה ויקרא בקול-גדול יהודית וידבר ויאמר  
 כט שמעו דבר-המלך הגדול מלך-אשור: כה אמר המלך אל-  
 ל ישא לכם חזקיהו כי-לא יוכל להציל אתכם מידו: ואל-  
 יבטח אתכם חזקיהו אל-ה' לאמר הצל יצילנו ה' ולא  
 לא תנתן את-העיר הזאת ביד מלך-אשור: אל-תשמעו אל-  
 חזקיהו כי כה אמר מלך-אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי  
 לב ואכלו איש-גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי-כדו: עד-באי  
 ולקחתי אתכם אל-ארץ בארצכם ארץ דגן ותידוש ארץ  
 לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל-  
 תשמעו אל-חזקיהו כי-יסית אתכם לאמר ה' יצילנו:

צואתם  
 מימי רגלי

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

לג הִצִּיל הַצִּילוֹ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת־אֲרִצּוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אֲשׁוּר׃  
 לד אִיֶּה אֱלֹהֵי תַמְתָּ וְאֶרְפָּד אִיֶּה אֱלֹהֵי סַפְרוּיִם הִנֵּעַ וְעוּהָ כִּי־  
 לה הִצִּילוֹ אֶת־שֹׁמְרוֹן מִיָּדֵי׃ מִי בְּכָל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־  
 הִצִּילוֹ אֶת־אֲרָצָם מִיָּדֵי כִּי־יִצִּיל הִיֶּה אֶת־יְרוּשָׁלַם מִיָּדֵי׃  
 לו וְהַחֲרִישׁוּ הָעַם וְלֹא־עֲנּוּ אֹתוֹ דְּבַר כִּי־מַצּוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא  
 לו לֵאמֹר לֹא תַעֲנֶהוּ׃ וַיָּבֹא אֱלֹיָקִים בֶּן־חַלְקִיָה אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת  
 וַשְּׁבֹנָא הַסֵּפֶר וַיֹּאחַז בְּן־אֶסָף הַמְּזֻכָּר אֶל־חֲזַקְיָהוּ קְרוּעֵי  
 בְּגָדִים וַיִּגְדּוּ לוֹ דְּבָרֵי רַב־שָׁקָה׃

ענה על סעיף א – חובה.

א. רבשקה מזכיר בדבריו את מלך יהודה, את מלך מצרים ואת מלך אשור. הסבר מהו היחס של רבשקה לכל אחד מהם. בסס את דבריך על הכתוב.

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 26-28 שלפניך.

לעיתים דברים שנאמרים כדי להשיג תוצאה מסוימת מובילים לתוצאה הפוכה. הוכח קביעה זו על פי פסוקים 26-28 שלפניך.

ג. קרא פסוקים 28-32 שלפניך.

רבשקה מנסה לשכנע את העם באמצעות דברי הפחדה ובאמצעות דברי פיתוי.

(1) כתוב דוגמה אחת להפחדה ודוגמה אחת לפיתוי בדבריו. הסבר כל דוגמה. (5 נקודות)

(2) לדעתך, איזו דרך היה על רבשקה לנקוט לשם השגת מטרתו, הפחדה או פיתוי? נמק את תשובתך.

(3 נקודות)

ד. (1) מהי תפיסת האלוהים על פי פסוק 25, ומהי תפיסת האלוהים על פי פסוקים 33-35? הסבר כיצד כל תפיסה

באה לידי ביטוי בדברי רבשקה בפסוקים אלה. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי השימוש בשתי תפיסות אלוהים שונות מחזק את דברי השכנוע של רבשקה, ואחרים טוענים

כי השימוש בשתי התפיסות מחליש את דברי השכנוע.

נמק אחת מן הטענות האלה. (4 נקודות)

וְאַתָּה אֱלֹהֵי תַפְלִל וּבַעֲד־  
 הָעַם הַזֶּה וְאֶל־תִּשָּׂא בַעֲדֵם רְנָה וּתְפִלָּה וְאֶל־תִּפְגַּע־בִּי  
 כִּי־אֵינְנִי שֹׁמֵעַ אֹתְךָ: הַאֵינְךָ רֹאֵה מָה הֵמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי  
 יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם: הַבָּנִים מְלַקְטִים עֵצִים וְהָאִבּוֹת  
 מִבְּעָרִים אֶת־הָאִשׁ וְהַנְּשִׂים לִשְׁוֹת בַּצֶּק לַעֲשׂוֹת כְּוֹנִים  
 לַמְּלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֶּךְ נֹסְכִים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִסְנִי:  
 הֲאֵתִי הֵם מִכְּעִסִּים נֹאס־הֵן הֲלוֹא אַתָּם לְמַעַן בִּשְׁת  
 פְּנֵיהֶם: לָכֵן כֹּה־אָמַר וְאֲדַנִּי הֵן הִנֵּה אֲפִי וְחַמְתִּי  
 נִתְכַת אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־עֵץ  
 הַשָּׂדֶה וְעַל־פְּרֵי הָאָדָמָה וּבַעֲרָה וְלֹא תִכְבֶּה: כֹּה  
 אָמַר הֵן עֲבֹאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלוֹתֵיכֶם סָפוּ עַל־זִבְחֵיכֶם  
 וְאָכְלוּ בָשָׂר: כִּי לֹא־דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וְלֹא צִוִּיתִים בְּיוֹם  
 הוֹצִיאָ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־דִּבְרֵי עוֹלָה וּזְבַח: כִּי אִם־  
 אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתָם לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְהִיִּיתִי לָכֵם  
 לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעַם וְהִלַּכְתֶּם בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר  
 אֲצַוֶּה אֶתְכֶם לְמַעַן יֵיטֵב לָכֵם: וְלֹא שִׁמְעוּ וְלֹא־הִטּוּ אֶת־  
 אָזְנוֹם וַיִּלְכוּ בַּמַּעֲצוֹת בְּשִׁדְרוֹת לִבָּם הֲרַע וַיְהִיו לְאֲחֹזֵר וְלֹא  
 לְפָנִים:

ענה על סעיף א – חובה.

א. (1) על פי פסוק 16, האל מונע מירמיהו למלא את אחד מתפקידי הנביא.

הסבר מהו תפקיד זה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 17-24 שלפניך.

הבא משני פסוקים שונים שתי ראיות למעשי העם, שבגללם החליט האל להגביל את הנביא, והסבר כל ראייה.

(8 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 17-20 שלפניך.

(1) הבא מן הפסוקים האלה ראייה המלמדת כי העונש על החטא של יהודה יינתן על פי העיקרון של "מידה כנגד

מידה", והסבר אותה. (6 נקודות)

(2) ציין מהו האירוע ההיסטורי הנרמז בעונש שיינתן לעם (היעזר גם במלכים ב, כ"ה, 9), וכתוב באיזו

שנה לועזית התרחש אירוע זה. (2 נקודות)

(שים לב: סעיפים ג-ד של השאלה בעמוד הבא.)

ג. קרא פסוקים 21-23 שלפניך וגם **עמוס**, ה', 21-25.

(1) שני הנביאים, ירמיהו ועמוס, מייחסים חשיבות משנית לפולחן ולהקרבת קורבנות.

מהו העניין העיקרי ש**כל אחד** מהם מדגיש בדבריו לעם? בסס את דבריך על שני הקטעים. (4 נקודות)

(2) קרא גם **דברים**, י"ב, 10-11.

האם היחס של ירמיהו ועמוס לפולחן עולה בקנה אחד עם הנאמר ב**דברים**, י"ב, 10-11? נמק את דבריך.

(4 נקודות)

ד. (1) קרא פסוקים 23-24 שלפניך וגם **ירמיה**, ז', 25-26.

על פי פסוקים אלה, ציין מי היו אמורים להדריך את העם בקיום דרישת ה', והסבר מדוע לא קיים העם

את דרישת ה'. (4 נקודות)

(2) קרא גם **ירמיה**, כ"ג, 28-32.

על פי הפסוקים האלה, הסבר מדוע לא קיים העם את דרישת ה', ומהו ההבדל בין הסבר זה ובין ההסבר

על פי **ירמיה**, ז', פסוק 24. (4 נקודות)

## פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

## חוק

4. קרא דברים, כ', 1-8.

כִּי־תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל־  
 אִיבֶךָ וּרְאִיתָ סוּס וְלֶכֶב עִם רֶב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־הֵיאֵלֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאַרְצָן מִצָּרִים: וְהָיָה פְּקֻדְבְּכֶם אֶל־  
 הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַפֶּהוּן וְדָבַר אֶל־הָעָם: וְאָמַר אֱלֹהִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתֶם קִרְבִּים הַיּוֹם לְמִלְחָמָה עַל־אִיבֵיכֶם אֶל־יָרֵךְ לְבַבְכֶם אֶל־תִּירְאוּ וְאֶל־תַּחְפוּזוּ וְאֶל־תַּעֲרִצוּ מִפְּנֵיהֶם: כִּי־הֵיאֵלֶיכֶם הַהֶלֶךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֵן עִם־אִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: וְדַבְּרוּ הַשְּׁטָרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית־חֲדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּנִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְנִכֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּנִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְלִלֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּנִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָהּ: וַיִּסְפוּ הַשְּׁטָרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַיָּרֵא וְדָךְ הַלֵּבֵב יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמוּס אֶת־לֵבָב אַחִיו בְּלִבָּבוֹ:

א. מהי מטרת הפנייה של הכוהן אל העם, ומהי מטרת הפנייה של השוטרים אל העם?  
 בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. לדעתך, האם המטרות האלה מנוגדות זו לזו או תואמות זו את זו? נמק את דבריך. (4 נקודות)

ז וַיְהִי אַחֲרֵי דְבַר הַיְיָ אֲתֵּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל-אִיּוֹב וַיֹּאמֶר  
 ח הַיְיָ אֵל-אֱלֹהֵי הַתִּימָנִי חָרָה אַפַּי בְּךָ וּבִשְׁנֵי רַעֲיֶיךָ כִּי לֹא  
 ח דִּבַּרְתָּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וְעַתָּה קְחוּ-לָכֶם שְׂבָעָה-  
 פָּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים וּלְכוּ אֶל-עַבְדֵי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עֹלָה  
 כְּעַדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם-פָּנִיו אֲשָׂא  
 לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבִלָה כִּי לֹא דִבַּרְתָּם אֵלַי נְכוֹנָה  
 ט כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וַיֵּלְכוּ אֱלֹהֵי הַתִּימָנִי וּבִלְדָד הַשּׁוּחִי עֶפְרָיִם  
 הַנְּעֻמְתִּי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים הַיְיָ וַיֵּשֶׂא הַיְיָ אֶת-  
 י פְּנֵי אִיּוֹב: וַיָּהֵי שָׁב אֶת-שְׁבִית אִיּוֹב בְּהַתְּפַלֵּלוֹ בְּעַד רַעְיוֹ שְׁבוֹת  
 וַיִּסַּף הַיְיָ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנָה:

א. על פי קטע זה, מהו הכינוי החוזר שה' מכנה בו את איוב, ומה אפשר ללמוד ממנו על יחסו של ה' לאיוב?

(3 נקודות)

ב. קרא את דברי חז"ל שלפניך.

כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה (בבא קמא, צ"ב, ע"א).

מהו ההסבר של חז"ל ליחס של ה' כלפי איוב על פי קטע זה, ועל מה מן המסופר בפסוקים 8-10 שלפניך מבוסס

ההסבר שלהם? (5 נקודות)

ויקח

חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צוּאֵר יִרְמִיָּה הַנְּבִיא  
 וַיִּשְׁבְּרֵהוּ: וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינַי כֹּל־הָעַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר  
 ה' כֹּה אֶשְׁבֵּר אֶת־עַל וְנִבְכַדְנָאצֵּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד  
 שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צוּאֵר כָּל־הַגּוֹיִם וַיֵּלֶךְ יִרְמִיָּה הַנְּבִיא  
 לְדַרְכּוֹ: וַיְהִי דְבַר־ה' אֶל־יִרְמִיָּה אַחֲרַי  
 שְׁבוּר חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צוּאֵר יִרְמִיָּה הַנְּבִיא  
 לֵאמֹר: הַלֹּךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' מוֹטֵת  
 עֵץ שִׁבְרֵת וְעִשִׂיתָ תַּחְתֶּיהֶן מִטּוֹת בְּרוֹז: כִּי כֹה־אָמַר ה'  
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹז נָתַתִּי עַל־צוּאֵר וְכָל־  
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת־נִבְכַדְנָאצֵּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַבְדֵּהוּ  
 וְגַם אֶת־חֵית הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמִיָּה הַנְּבִיא אֶל־  
 חֲנַנְיָה הַנְּבִיא שָׁמַע־נָא חֲנַנְיָה לֹא־שָׁלַחךָ ה' וְאַתָּה  
 הַבְּטַחְתָּ אֶת־הָעַם הַזֶּה עַל־שִׁקְר: לִכֵּן כֹּה אָמַר ה' הֲנִנִּי  
 מִשְׁלַחְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה הַשְּׂנֵא אֶתָּה מֵת כִּי־סָרָה  
 דְּבַרְתָּ אֶל־ה':

א. קרא פסוק 11 ופסוקים 15-16 שלפניך.

התגובה של ירמיה על נבואת חנניה על פי פסוק 11 שונה מתגובתו על פי פסוקים 15-16.

- (1) מהו ההבדל בין שתי התגובות? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (2 נקודות)
- (2) על פי הקטע שלפניך, הסבר מה גרם להבדל זה. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב. התגובה הראשונה של ירמיה (פסוק 11) מעידה על גדולתו כנביא. הסבר קביעה זו. (3 נקודות)

## תגובות על החורבן ושיבת ציון

7. קרא ישעיה, מ', 1-8.

א נחמו נחמו עמי יאמר  
 ב אלהיכם: דברו על-לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה  
 צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל-  
 ג חטאתיה: קול קורא במדבר פנו דרך ה'  
 ד ישרו בערבה מסלה לאלהינו: כל-גיא ינשא וכל-הר וגבעה  
 ה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה: ונגלה כבוד  
 ו ה' וראו כל-בשר יחדו כי פי ה' דבר: קול  
 אמר קרא ואמר מה אקרא כל-הבשר חציר וכל-חסדו  
 ז כצין השדה: יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו  
 ח אכן חציר העם: יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום  
 לעולם:

א. הבא מן הנבואה שלפניך דוגמה אחת לדברי נחמה שנאמרים לעם ודוגמה אחת לדברים קשים שנזכרים בנבואה.

הסבר כל אחת מן הדוגמאות. (4 נקודות)

ב. לדעתך, מדוע בנבואת הנחמה הנביא מזכיר לעם את מצבו הקשה? (4 נקודות)

## פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ונביאי שקר

8. קרא ירמיה, כ"ו, 4-11.

וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם  
כֹּה אָמַר ה': אִם-לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לִלְכַת בְּתוֹרֹתַי אֲשֶׁר  
נָתַתִּי לְפָנֵיכֶם: לִשְׁמֹעַ עַל-דְּבָרֵי עֲבָדֵי הַנְּבִאִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי  
שָׁלַח אֵלַיְכֶם וְהִשְׁכַּם וְשָׁלַח וְלֹא שָׁמַעְתֶּם: וְנָתַתִּי אֶת-  
הַבַּיִת הַזֶּה כְּשִׁלְהָ וְאֶת-הָעִיר הַזֹּאת אֶתֶּן לְקַלְלָה לְכָל גּוֹי  
הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמְעוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים וְכָל-הָעָם  
אֶת-יְרֵמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּבַיִת ה': וַיְהִי  
כַּכְּלוֹת יְרֵמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶת כָּל-אֲשֶׁר-צִוָּה ה': לְדַבֵּר אֶל-כָּל-  
הָעָם וַיִּתְּפְשׂוּ אֹתוֹ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים וְכָל-הָעָם לֵאמֹר מוֹת  
תָּמוּת: מִדּוּעַ נִבִּית בְּשֵׁם-ה' לֵאמֹר כִּשְׁלוֹ יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה  
וְהָעִיר הַזֹּאת תִּחְרַב מֵאִין יוֹשֵׁב וַיִּקְהַל כָּל-הָעָם אֶל-יְרֵמְיָהוּ  
בְּבַיִת ה': וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי יְהוּדָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ  
מִבֵּית-הַמֶּלֶךְ בֵּית ה': וַיִּשְׁבּוּ בִּפְתַח שַׁעַר-ה' הַחֲדָשׁ:  
וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים אֶל-הַשְּׂרִיִם וְאֶל-כָּל-הָעָם לֵאמֹר  
מִשְׁפַּט-מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבֵּא אֶל-הָעִיר הַזֹּאת כְּאֲשֶׁר  
שָׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם:

א. יש הבדל בין הדברים שירמיהו אומר לעם, על פי פסוקים 4-6, ובין הדברים שטענו שאמור, על פי פסוק 9.

מה השמיטו הכוהנים, הנביאים וכל העם מדברי ירמיהו שבפסוקים 4-6, ומה הם הביאו מדבריו?

(4 נקודות)

ב. הסבר מה אפשר ללמוד מן ההשמטה על הלך הרוח של השומעים. (4 נקודות)

## תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא איכה, ה', 16-22.

ט נפלה עטרת ראשנו  
 יז אוינא לנו כי חטאנו: על-זה היה דוה לפנינו על-אלה  
 טח חשכו עינינו: על הר-ציון ששמים שועלים הלכו בו: אתה  
 כ ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור: למה לנצח תשכחנו  
 כא תעזבנו לארך ימים: השיבנו ה' אליך ונשוב חדש  
 כב ימינו בקודם: כי אס-מאס מאסתנו קצפת עלינו עד-מאד:

- א. (1) על פי פסוקים 16-18, המקונן מביע צער הן על העבר הן על ההווה.  
 הבא דוגמה אחת לצערו של המקונן על העבר ודוגמה אחת לצערו של המקונן על ההווה,  
 והסבר כל דוגמה. (3 נקודות)
- (2) הסבר מהו התפקיד של הדברים הנאמרים בפסוק 19 בקטע שלפניך המביע קינה וצער. (3 נקודות)
- ב. את קריאת מגילת איכה בתשעה באב נהוג לסיים בחזרה על פסוק 21 (בפרק ה').  
 מדוע נוהגים כך? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

## פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 — חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, י"א, 1-19.

א וַיִּקְבְּצוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֲבֵרוֹנָה לֵאמֹר הִנֵּה עֲצָמֶיךָ  
 ב וּבְשָׂרְךָ אֲנַחְנוּ: גַּם־תָּמוּל גַּם־שִׁלְשׁוּם גַּם בְּהֵיזוֹת שְׂאוּל מֶלֶךְ  
 אֶתְּהָהּ הַמּוֹצֵיא וְהַמְבִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ  
 אֶתְּהָהּ תִּרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶתְּהָהּ תִּהְיֶה נֹגֵיד עַל עַמִּי  
 ג יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹאוּ כָּל־זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֲבֵרוֹנָה וַיְכַרְתּוּ  
 לָהֶם דָּוִד בְּרִית בְּחֵבְרוֹן לִפְנֵי ה' וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ  
 ד עַל־יִשְׂרָאֵל כְּדָבַר ה' בְּיַד־שְׂמוּאֵל: וַיֵּלֶךְ דָּוִד  
 וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא יְבוּס וְשֵׁם הַיְבוּסִי יִשְׁבִּי הָאֲרָץ:  
 ה וַיֹּאמְרוּ יִשְׁבִּי יְבוּס לְדָוִד לֹא תָבֹא הִנֵּה וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת־מִצְדַּת  
 ו עֵיזֹן הִיא עִיר דָּוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד כָּל־מִפְּהַ יְבוּסִי בְּרֵאשׁוֹנָה יִהְיֶה  
 לְרֹאשׁ וְלִשָׂר וַיַּעַל בְּרֵאשׁוֹנָה וַיֹּאבֵב בֶּן־צְרוּיָהּ וַיְהִי לְרֹאשׁ:  
 ז וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּצְדָּה עַל־בֶּן קְרָאוּלוֹ עִיר דָּוִד: וַיִּבֶן הָעִיר  
 ח מִסְּבִיב מִן־הַמְּלֹא וְעַד־הַסְּבִיב וַיֹּאבֵב יַחֲיָה אֶת־שָׂאֵר הָעִיר:  
 ט וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלֹּךְ וְגָדוֹל וְה' עֲבָאוֹת עִמּוֹ:  
 י וְאֵלֶּה רֵאשֵׁי הַגְּבָרִים אֲשֶׁר לְדָוִד הַמֵּתַחֲזָקִים עִמּוֹ בַּמְּלָכוֹת  
 יא עִם־כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיכֹו כְּדָבַר ה' עַל־יִשְׂרָאֵל: וְאֵלֶּה  
 הַשְּׁלִישִׁים מִסְּפַר הַגְּבָרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשְׁבֵעַם בֶּן־חַכְמוֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשִׁים  
 הוּא־עוֹרֵר אֶת־חַנְיָתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת חָלָל בַּפֶּעַם אַחַת:  
 יב וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן־דָּוִד הָאֲחוּחִי הוּא בְּשְׁלוֹשָׁה הַגְּבָרִים:  
 יג הוּא־הָיָה עִם־דָּוִד בַּפֶּס דְּמִים וְהַפְּלִשְׁתִּים נֶאֱסָפוּ־שָׁם  
 לְמַלְחָמָה וַתְּהִי חֲלֻקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׁעוּרִים וְהָעַם נָסוּ  
 יד מִפְּנֵי פְּלִשְׁתִּים: וַיִּתְּנֻצְבוּ בַתּוֹךְ־הַחֲלֻקָּה וַיַּצִּילוּהָ וַיָּבֹאוּ אֶת־  
 טו פְּלִשְׁתִּים וַיּוֹשִׁעַ ה' תְּשׁוּעָה גְּדוּלָּה: וַיִּרְדּוּ שְׁלוֹשָׁה  
 מִן־הַשְּׁלוֹשִׁים רֹאשׁ עַל־הַצֹּר אֶל־דָּוִד אֶל־מַעְרַת עַדְלָם  
 וּמַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים חָנָה בְּעַמֻּק רְפָאִים:

השלישים

(שים לב: המשך הקטע והשאלות בעמוד הבא.)

טז וְדוֹד אִזּוּ בַּמִּצְוָה  
 יז וַיִּנְצִיב פְּלִשְׁתִּים אִזּוּ בְּבֵית לָחֶם: וַיִּתְאַוּ דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֵנִי  
 יח מִיָּם מְבוּר בֵּית־לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר: וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחְנֵה  
 פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ־מִיָּם מְבוּר בֵּית־לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר וַיִּשְׂאוּ  
 וַיָּבֹאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא־אָבָה דָּוִד לְשִׁתּוֹתָם וַיִּנְסַךְ אֹתָם לַיהוָה:  
 טט וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי מֵאֱלֹהֵי מַעֲשׂוֹת זֹאת הַדָּם הָאֲנָשִׁים  
 הָאֵלֶּה אֲשֶׁתָּה בְּנַפְשׁוֹתַם כִּי בְּנַפְשׁוֹתַם הִבִּיאוּם וְלֹא אָבָה  
 לְשִׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגְּבוּרִים:

\* "וַיִּתְאַוּ" = רצה מאוד, השתוקק.

ענה על שאלה 10 – **חובה.**

10. בתחילת הקטע שלפניך מתוארת המלכת דויד, ולאחר מכן מסופר על המעשה הראשון שעשה כמלך.

- א. ציין את הפסוקים בקטע העוסקים בהמלכת דויד. (2 נקודות)  
 ב. מהו המעשה הראשון שעשה דויד כמלך, ובאילו פסוקים מתואר מעשה זה? (2 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. א. על פי הקטע שלפניך, הסבר שלושה נימוקים של העם למשיחת דויד למלך.

בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

ב. על פי הכתוב, מהו הנימוק החשוב ביותר? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

12. קרא פסוקים 4-8 שלפניך.

המסופר בפסוקים אלה מבסס את הזיקה המיוחדת של דויד לירושלים.

הבא שלוש ראיות מן הכתוב לביסוס קביעה זו.

13. קרא פסוקים 16-19 שלפניך.

שלושה מגיבורי דויד התגנבו לבית לחם והביאו לו מים מן הבאר שהייתה שם. אולם לאחר שחזרו לא שתי דויד את המים שהביאו.

א. על פי פסוק 19, מדוע נהג כך דויד? (2 נקודות)

ב. בעקבות המסופר בפסוק 19 ובעקבות המסופר בפסוק 17, מדוע ההתנהלות של דויד מעוררת תמיהה?

(2 נקודות)

### בהצלחה!